

Король М.М.

*доктор економічних наук, професор,
професор кафедри міжнародних економічних відносин,
Державний вищий навчальний заклад
«Ужгородський національний університет»
ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-4031-0858>*

Медвідь М.М.

*аспірант,
Державний вищий навчальний заклад
«Ужгородський національний університет»
ORCID: <https://orcid.org/0009-0008-9130-5702>*

Korol Maryna

*Doctor of Economic Sciences, Professor,
Professor of the Department of International Economic Relations,
State University "Uzhhorod National University"*

Medvid Mykola

*Postgraduate Student,
State University "Uzhhorod National University"*

СТРУКТУРНА ТРАНСФОРМАЦІЯ ЕКОНОМІКИ ВЕЛИКОЇ БРИТАНІЇ ВНАСЛІДОК BREXIT: КОМПАРАТИВНИЙ АНАЛІЗ

Анотація. У статті досліджується структурна трансформація економіки Великої Британії внаслідок Brexit на основі компаративного аналізу періодів до та після виходу з ЄС. Розглянуто ключові економічні передумови Brexit, зокрема критику фінансових внесків до бюджету ЄС та протекціоністської політики союзу. Ідентифіковано основні канали впливу на національну економіку: зростання невизначеності, зниження довіри інвесторів, підвищення вартості фінансування та трансформацію торговельних потоків. Виокремлено секторальні й регіональні диспропорції у адаптації до нових умов. Визначено кардинальні зміни міграційних моделей з переорієнтацією на громадян країн поза ЄС. Зазначено істотне зменшення торгівлі з ЄС на тлі формування партнерств з США. Розглянуто трансформацію законодавчої бази через збереження законів ЄС у національному праві. Зроблено висновок про обмеження довгострокового потенціалу зростання через втрату доступу до єдиного ринку та структурні деформації у продуктивності й інвестиційній привабливості.

Ключові слова: Велика Британія, Brexit, ЄС, США, валовий внутрішній продукт, експорт, імпорт, інвестиції, міграція, торговельні партнери, законодавча база, глобалізація, фрагментація.

Вступ та постановка проблеми. У сучасних умовах розвитку світової економіки дедалі більшого значення набувають процеси глобалізації, регіональної інтеграції, фрагментації та дезінтеграції, які визначають характер і напрям розвитку міжнародних економічних відносин. Активізація зовнішньоекономічних зв'язків, формування інтеграційних об'єднань та водночас посилення тенденцій до економічного суверенітету змушують держави постійно переглядати власні моделі економічного розвитку. У таких умовах країни стикаються з необхідністю адаптації національних економік до швидких змін зовнішнього середовища, трансформації внутрішньої структури господарства та коригування економічної й соціальної політики. Одним із найбільш резонансних і водночас унікальних явищ сучасної світової економіки став вихід Великої Британії з ЄС, який увійшов в історію під назвою Брекзит (Brexit).

Це рішення стало переломним не лише для самої Великої Британії, а й для всієї європейської економічної системи, оскільки вперше одна з провідних економік світу добровільно вийшла з одного з найпотужніших інтеграційних об'єднань. Саме тому, надзвичайно актуальним є глибинний аналіз економічних наслідків Brexit.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання економічних наслідків Brexit для Великої Британії активно досліджується науковцями з різних країн. Аналіз наукової літератури дозволяє виділити кілька ключових напрямів дослідження цієї проблематики.

Вплив Brexit на торговельні потоки досліджували А. Р. Fernandes та L. A. Winters [1], які на основі транзакційних даних португальських експортерів виявили, що Brexit спричинив зниження експорту до Великої Британії на 5,5% уже через рік після

голосування. S. Buigut та V. Karar [2] доповнили цей аналіз, встановивши диспропорційний вплив Brexit на торгівлю з різними країнами: імпорт з країн ЄС скоротився, тоді як торгівля з країнами поза ЄС виявився слабшою. J. Kren та M. Lawless [11] проаналізували зміни торговельних потоків між ЄС та Великою Британією, підтвердивши значні структурні зрушення. M. Tsiara з колегами [12] розширили географію дослідження, показавши вплив Brexit на міжрегіональну торгівлю в Європі.

Теоретичні основи економічної інтеграції закладені в роботі S. L. Baier з колегами [8], які досліджували ефективність угод про економічну інтеграцію та причини регіоналізації. P. Minford з співавторами [4] ще у 2005 році аналізували доцільність членства Великої Британії в ЄС, надаючи аргументи як на користь, так і проти інтеграції.

Актуальні макроекономічні тенденції відображені в аналітичних матеріалах Y. Abu Summaqa [6], який прогнозує труднощі для фунта стерлінгу у 2026 році, та D. Katanich [13], яка досліджує слабке економічне зростання Великої Британії після Brexit. M. Sumption [7] проаналізувала міграційні потоки до Великої Британії в контексті Brexit.

Попри значну кількість досліджень, більшість робіт зосереджені на окремих аспектах впливу Brexit.

Метою статті є компаративний структурний аналіз трансформації економіки Великої Британії в періоди до та після Brexit, виявлення ключових змін в галузевій та регіональній структурі.

Результати дослідження. 23 червня 2016 року 51,9 % британців проголосували на референдумі за вихід з ЄС. До оголошення результатів референдуму результат голосування був невизначеним; результати екзит-полів прогнозували 52% за «залишитися» та 48% за «вихід». Але як тільки стали відомі результати референдуму, фунт різко знецінився відносно євро та долара США, впавши на 10 % до найнижчого рівня за 31 рік [1].

Процес виходу був неминучим з кількох причин. По-перше, розплутування десятиліть економічної та інституційної інтеграції мало бути складним завданням. Крім того, не було зрозуміло (до кількох років після голосування), яку торговельну угоду Велика Британія та ЄС зможуть укласти та реалізувати після Brexit. Хоча правила торгівлі не змінювалися протягом кількох років після голосування, було зрозуміло, що Brexit зрештою створить нове торговельне середовище у відносинах між Великою Британією та ЄС у формі тарифних та нетарифних бар'єрів (або, в найкращому випадку, лише нетарифних бар'єрів) [2].

Економічний ландшафт Великої Британії значною мірою зазнав впливу взаємопов'язаних питань Brexit та COVID-19. Незважаючи на стабільну та різноманітну економіку країни, збої, спричинені Brexit та пандемією COVID-19, створили невизначеність та потрясіння як для бізнесу, так і для окремих осіб. Щодо довгострокових наслідків, «брексити» стверджують, що вихід з ЄС принесе користь Британії,

тоді як прихильники «залишення» попереджають про значну економічну шкоду.

Велика Британія була другою за величиною економікою ЄС, коли проголосувала за вихід із ЄС у 2016 році, створюючи близько 16% ВВП ЄС [3].

Однією з ключових економічних передумов Brexit стала критика **обсягів фінансових внесків** Великої Британії до бюджету ЄС.

Економіку членства Великої Британії в ЄС можна розглядати як сплату «членської внеску» в обмін на покращення макроекономічних показників, ключовими компонентами яких є рівень інфляції, рівень безробіття та рівень ВВП. Вступ в ЄС також знизив витрати та збільшив обсяг міжнародної торгівлі, оскільки як тарифні, так і нетарифні бар'єри в торгівлі зменшилися, особливо по мірі того, як початковий митний союз перетворювався на Єдиний європейський ринок, який представляє значно більший ступінь економічної інтеграції, ніж Європейська зона вільної торгівлі, до якої Велика Британія належала до 1973 року [4].

Велика Британія входила до числа найбільших нетто-платників бюджету ЄС, що активно використовувалося євроскептичними силами як аргумент щодо економічної недоцільності членства. У суспільній дискусії поширювалася думка, що фінансові ресурси, які спрямовуються до бюджету ЄС, могли б бути використані для фінансування національних програм у сфері охорони здоров'я, освіти та соціального забезпечення.

За п'ятирічний період з 2014 по 2018 рік Велика Британія здійснювала середній чистий внесок у розмірі 6,4 млрд фунтів стерлінгів на рік (за постійними цінами 2019 року) до бюджету ЄС, який витрачався за категоріями витрат, основною метою яких була підтримка розвитку економік інших країн ЄС. Це дорівнює 0,31 % валового національного доходу (ВНД) Великої Британії (табл. 1). Розглядаючи найбільших чистих одержувачів коштів ЄС у цих категоріях протягом 2014–2018 років, то варто зазначити, що Польща була найбільшим абсолютним чистим одержувачем, отримуючи в середньому 8,9 млрд фунтів стерлінгів на рік від ЄС. Румунія, Угорщина та Греція отримували від ЄС понад 3 млрд фунтів стерлінгів щорічно. Розподіл витрат Великої Британії у розмірі 6,4 млрд фунтів стерлінгів пропорційно до асигнувань чистим одержувачам свідчить про те, що фінансування Великої Британії становило близько 1,4 млрд фунтів стерлінгів на рік у Польщі, 600 млн фунтів стерлінгів у Румунії та Угорщині та 560 млн фунтів стерлінгів у Греції [5].

Поряд із зобов'язанням Великої Британії витрачати 2 % економіки на оборону та дотриманням зобов'язання ООН витрачати 0,7 % національного доходу на офіційну допомогу розвитку, ці додаткові міжнародні витрати у розмірі 0,31 % ВНД є значною сумою, яку часто не враховують. Отже, за 5 років до 2018 року закордонні витрати Великої Британії в середньому становили понад 1 % ВНД.

Мінфорд, Махамбаре та Ноуелл у своєму дослідженні роблять висновок, що економічні витрати

Внески Великої Британії до ЄС, 2014–2018 р. (ціни 2019 року)

Внесок	Середні витрати (млрд фунтів стерлінгів)	% ВНД
Валовий внесок	14,19	0,68%
Чистий внесок	8,22	0,40%
Витрати за кордон без допомоги	6,37	0,31%

Джерело: [5]

членства Великої Британії в ЄС суттєво перевищують вигоди та становлять від 11 % до 38 % ВВП. Автори стверджують, що ЄС обрав шлях політичної інтеграції на шкоду ринковій лібералізації і проводить політику протекціонізму не лише в сільському господарстві, але й у промисловості та торгівлі послугами, що залишає обмеження континентальних країн на торгівлю послугами практично недоторканими. Велика Британія, будучи сервісно-орієнтованою та відносно дерегульованою економікою, є чистим імпортером не лише продовольства, але й промислових товарів, внаслідок чого потерпає від протекціоністської політики ЄС та переплачує за надто високу частку свого імпорту. Поточна політична структура ЄС завдає серйозної шкоди як Великобританії, так і широким верствам населення інших країн-членів ЄС, а отже рекомендують Великобританії вийти з ЄС, зберігаючи при цьому політичні переваги європейської співпраці, але усуваючи економічні збитки від членства в інтеграційному об'єднанні [6].

Траєкторія внесків після Brexit. Вихід Великої Британії з ЄС та спричинений ним розрив у доходах створили дискусію щодо видаткової частини бюджету ЄС. Основна увага приділялася скороченню витрат, або шляхом скорочення бюджету по всіх напрямках, концентрації фінансування пріоритетних сфер за рахунок інших програм фінансування, або шляхом збільшення використання «мультиплікаційних» інструментів фінансування, таких як Європейський фонд стратегічних інвестицій.

Після завершення перехідного періоду 31 грудня 2020 року ЄС остаточно втратила 13 % свого населення. З економічної точки зору 15 % ВВП тепер також будуть за межами союзу. Значний валовий внесок Великої Британії до бюджету ЄС, звичайно, також зникне, що призвело до втрати 12 % (рис. 1).

Фінансове врегулювання між Великою Британією та ЄС встановило механізм погашення взаємних непогашених фінансових зобов'язань. У врегулюванні зазначено, які фінансові зобов'язання будуть

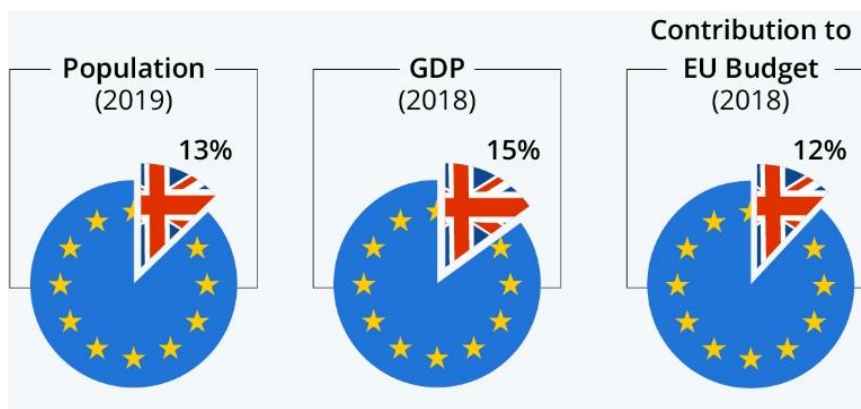

Рис. 1. Часка Великої Британії у вибраних складових ЄС, %

Джерело: [7]

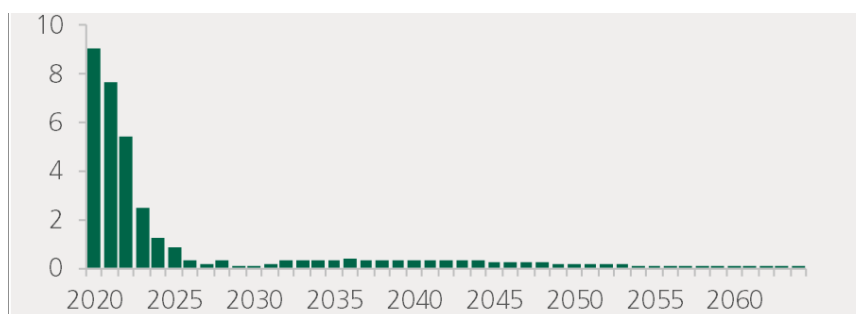

Рис. 2. Орієнтований шлях розрахунковий платежів, млрд фунтів стерлінгів

Джерело: [8]

покріті, методологію розрахунку частки Великої Британії та графік платежів. Врегулювання є частиною Угоди про вихід, яка є юридично обов'язковим договором, що визначає узгоджені умови виходу Великої Британії з ЄС.

Згідно з Угодою про виплату податків, ЄС виставляє два рахунки-фактури щороку – один у квітні, а інший у вересні. Квітневий рахунок-фактура оплачується чотирма рівними щомісячними платежами з червня по вересень. Вересневий рахунок-фактура оплачується вісьмома щомісячними платежами з жовтня по травень. Зобов'язання погашаються в євро за обмінним курсом, що діє на дату кожного щомісячного платежу. З січня по травень 2024 року Велика Британія вчасно та в повному обсязі виконала 5 щомісячних платежів за рахунком-фактурою за вересень 2023 року, що залишилися, на суму 3 133 274 720 євро (2 678 500 861 фунтів стерлінгів) [9].

Валовий внутрішній продукт (ВВП) входить до числа основних показників, що використовуються для оцінки стану національної економіки. Темпи зростання ВВП у Великій Британії почали стабілізуватися в останні роки після того, як країна зазнала величезного удару під час фінансового колапсу 2008 року. Країні вдалося піднятися зі стану «темного відчаю», в якому вона перебувала між 2009 і 2010 роками, з -3,97 до 1,8 %. Велика Британія гостро постраждала від краху банківської галузі, що викликало низку питань у країні щодо значної залежності країни від доходів, що надходять з лондонського фінансового сектору, можливо, найважливішого у світі та одного з центрів фінансового командування світу.

Траєкторія ВВП після Brexit. Прогнозується, що зростання ВВП Великої Британії залишиться низьким, а збільшення, ймовірно, обмежиться приблизно 1,0–1,4% у 2026 році. Це відображає слабкіший внутрішній попит, низькі витрати

домогосподарств та не значні інвестиції в бізнес, незважаючи на сильні сторони в секторах енергетичного переходу та технологій. Повільна траєкторія зростання підкріплює виважений підхід Банку Англії, заснований на даних, що свідчить про те, що будь-які коригування процентних ставок у першому кварталі будуть вимірними та цілеспрямованими, а не агресивними.

Заслужують на увагу погляди групи дослідників, які оцінили, що до 2025 року процес Brexit призвів до зниження ВВП Великобританії на 6–8%, інвестицій на 12–18%, зайнятості на 3–4% та продуктивності на 3–4%. Вони переконані, що існували чотири основні канали, через які Brexit вплинув на економіку Великобританії. По-перше, рішення Великобританії про вихід з ЄС спричинило стійке зростання невизначеності, що, зокрема, негативно позначилося на інвестиціях. По-друге, Brexit призвів до значного зниження довіри інвесторів до британських облігацій, що, в свою чергу, призвело до зростання вартості фінансування для британських підприємств. По-третє, Brexit спричинив значне зростання вартості британських облігацій, що, в свою чергу, призвело до зростання вартості фінансування для британських підприємств. У дослідженні зроблено висновок, що економічні наслідки виходу з ЄС виявилися глибшими та стійкішими, ніж багато хто очікував на момент голосування [12].

Останні дані про інфляцію у Великій Британії та опитування підприємств свідчать про те, що інфляція залишається високою, а загальний індекс споживчих цін тримається на рівні близько 3,2–3,6%, що значно перевищує цільовий показник Банку Англії в 2%. Очікування компаній щодо заробітної плати та цін залишаються високими, що сигналізує про те, що тиск на витрати все ще присутній у всіх секторах. Ця нестабільність вже призвела до того,

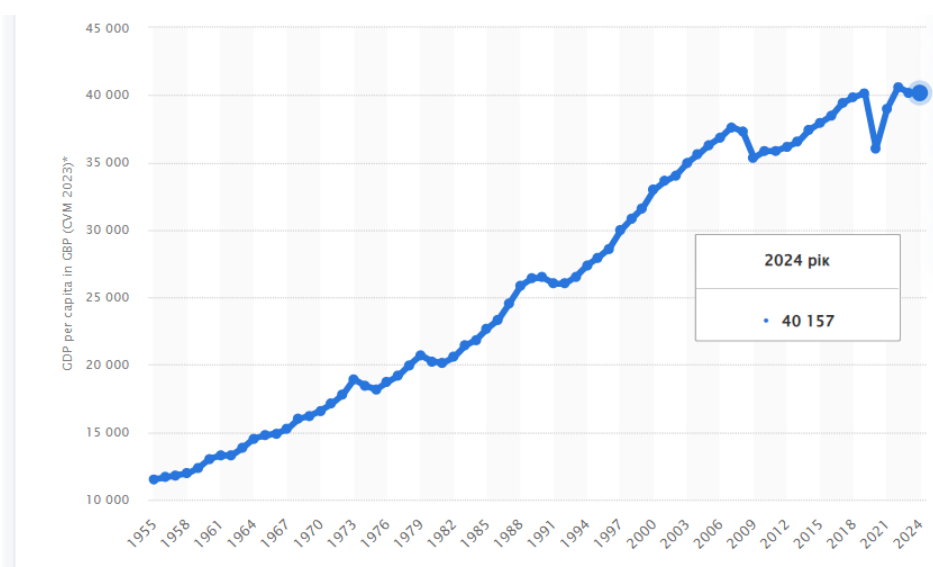

Рис. 3. Валовий внутрішній продукт на душу населення у Великій Британії з 1955 по 2024 рік (у фунтах стерлінгів)

Джерело: [10]

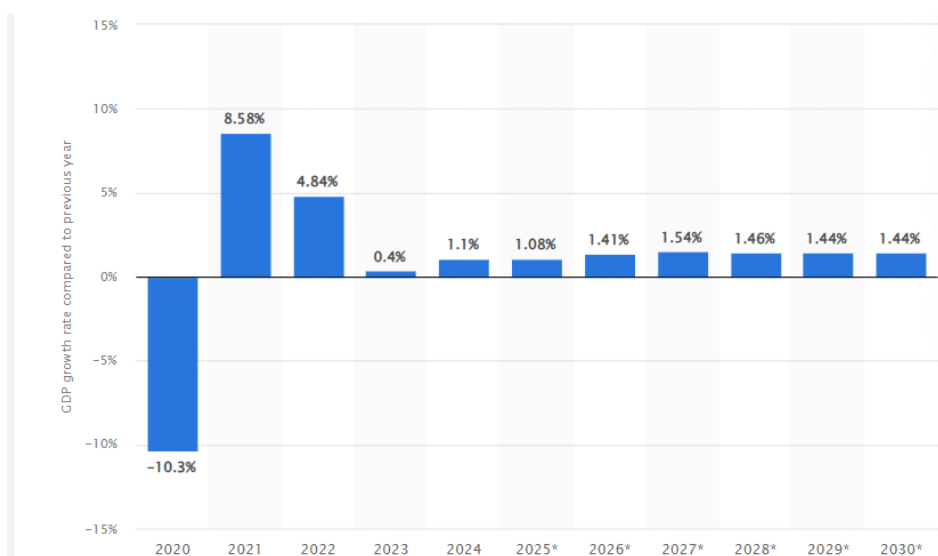

Рис. 4. Темпи зростання реального ВВП Великої Британії з 2020 по 2030 рік (порівняно з попереднім роком)

Джерело: [11]

що Банк Англії уповільнив темпи зниження ставок, знизивши ставку до 3,75% у грудні 2025 року. Враховуючи збереження інфляції, ринки зараз прогнозують лише одне-два додаткові зниження у 2026 році, що свідчить про те, що Банк Англії, ймовірно, застосує виважений підхід, що залежить від даних, у першому кварталі, уникаючи агресивного пом'якшення, якщо інфляція не стане несподіванкою вниз [13].

Важливу роль у формуванні передумов виходу з ЄС відіграла **міграційна політика**. На референдумі 2016 року щодо членства Великої Британії в ЄС питання про те, як Brexit вплине на міграцію до Великої Британії, було однією з головних предметів суперечки. Міграція набула значного значення з середини 1990-х років і стала суперечливою лише після вступу (відносно бідних) нових держав-членів у 2004 році.

Незадовго до референдуму 2016 року щодо членства в ЄС громадяни ЄС становили більшість усієї чистої міграції до Великої Британії. Залежно від використаного джерела даних, у березня 2015 року громадяни ЄС становили від 59% до 77% оціночної чистої міграції за рік. Така висока частка була незвичною за історичними стандартами та частково була результатом тимчасових факторів: громадяни Румунії та Болгарії отримали повний доступ до ринку праці Великої Британії у 2014 році, а також міграції з країн Південної Європи, де рівень безробіття серед молоді був високим через кризу єврозони [14].

З 2016 року загальний рівень міграції залишався загалом однаковим. Однак з 2019 року відбулася зміна міграційних моделей, що призвело до збільшення чистої міграції. Протягом 2020 року близько

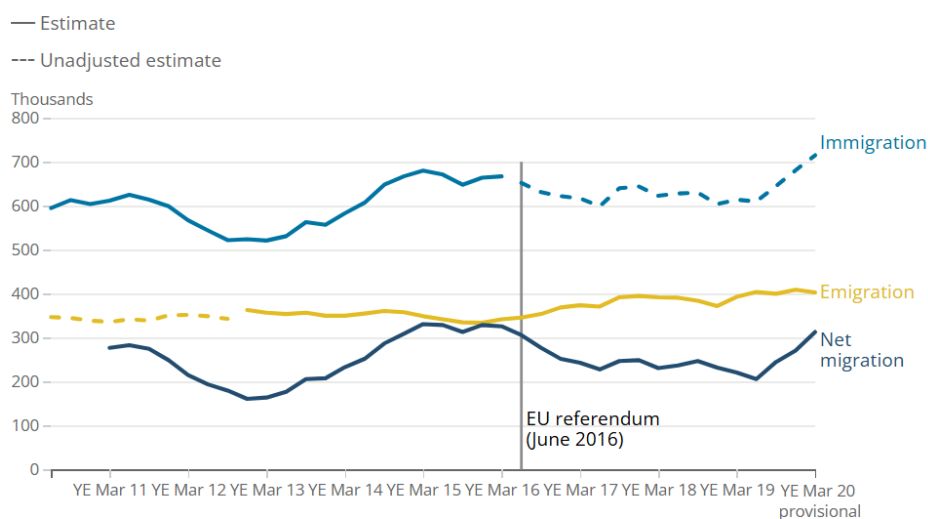

Рис. 5. Міжнародна міграція у Великій Британії, 03.2011–03.2020 рр.

Джерело: [15]

715 000 осіб переїхали до Великої Британії (імміграція), а близько 403 000 осіб покинули Велику Британію (еміграція). Збільшення імміграції та чистої міграції зумовлене збільшенням кількості громадян країн, що не входять до ЄС, які прибували з метою навчання. З тих, хто іммігрував до Великої Британії, 257 000 прибули з метою офіційного навчання, а 458 000 – з метою роботи, сімейних чи інших причин.

У період з січня по березень 2020 року у Великій Британії працювало приблизно 2,34 мільйона громадян ЄС та приблизно 1,36 мільйона громадян країн, що не входять до ЄС. За останній доступний період (з квітня по червень 2020 року) спостерігалось зменшення кількості зайнятих громадян як з ЄС (на 284 000 до 2,06 мільйона), так і з країн, що не входять до ЄС (на 84 000 до 1,27 мільйона) [16].

Траєкторія міграції після Brexit. Різке зростання чистої міграції після Brexit було зумовлене збільшенням кількості громадян країн, що не входять до ЄС, які приїжджають до Великої Британії. Це сталося після лібералізації політики, здійсненої за часів консервативного уряду. Наприклад, було знову запроваджено маршрут працевлаштування після навчання, що, ймовірно, зробило Велику Британію більш привабливою для іноземних студентів, було відкрито нові гуманітарні візові маршрути для українців та гонконгців, а також надано працівникам з догляду за людьми похилого віку право на отримання робочих віз.

Імміграційна система після Brexit набула чинності в січні 2021 року. Згідно з цією системою, громадяни ЄС та країн, що не входять до ЄС, повинні отримати робочі візи для роботи у Великій Британії (за винятком громадян Ірландії, які все ще можуть жити та працювати у Великій Британії без візи). Як було зазначено вище, двома основними рушійними силами зростання імміграції з країн поза ЄС з 2020 року є робочі візи (особливо в галузі охорони здоров'я та догляду) та іноземні студенти та їх утриманці [18].

Університети Великої Британії активніше набирали студентів за кордоном, оскільки їхнє фінансове становище погіршувалося, а постачальники соціального забезпечення наймали працівників-мігрантів

для заповнення вакансій, спричинених низькою оплатою праці та поганими умовами праці в секторі з обмеженим фінансуванням.

Чиста міграція різко скоротилася у 2024 році після того, як консервативний уряд запровадив низку політик, спрямованих на скорочення імміграції. До них належали візові обмеження для членів сімей працівників догляду та більшості іноземних студентів. Поширені повідомлення про експлуатацію в секторі соціального забезпечення також призвели до того, що Міністерство внутрішніх справ ретельніше розглядало заявки на спонсування працівників-мігрантів, що займаються доглядом.

У Великій Британії управління національного самоврядування (ONS) розробляє прогнози щодо населення, які використовуються, серед іншого, для планування послуг та складання прогнозів державних фінансів. У своїх останніх прогнозах щодо населення, підготовлених на початку 2025 року та заснованих на даних за 2022 рік, ONS припускало, що чиста міграція знизиться до середнього довгострокового рівня в 340 000 до 2028 року [19].

Всупереч багатьом політичним дискусіям, іммігранти з Європейської економічної зони забезпечили чистий фінансовий внесок, який оцінюється в 4,7 млрд фунтів стерлінгів у 2016/17 році, порівняно з -41,4 млрд фунтів стерлінгів для народжених у Великій Британії та -9 млрд фунтів стерлінгів для інших іммігрантів. Загалом, схоже, що міграція з ЄС принесла скоріше економічну вигоду, ніж витрати, і не збільшує членський внесок у ЄС [4].

Зростання торговельних бар'єрів негативно впливає на інвестиційні рішення щодо британської економіки. Очевидним є факт, що Brexit призвів до здорожчання транскордонної торгівлі товарами та послугами між Великою Британією та ЄС внаслідок скасування режиму вільного пересування.

Протягом останніх 50 років Велика Британія неухильно ставала більш відкритою для **торгівлі**. Сукупна вартість імпорту та експорту як частка ВВП зростає більш ніж удвічі, з 30 % у 1975 році до 67 % у 2024 році. Ця трансформація допомогла «підживити» кілька десятиліть зростання рівня життя, оскільки лібералізація світової торгівлі принесла

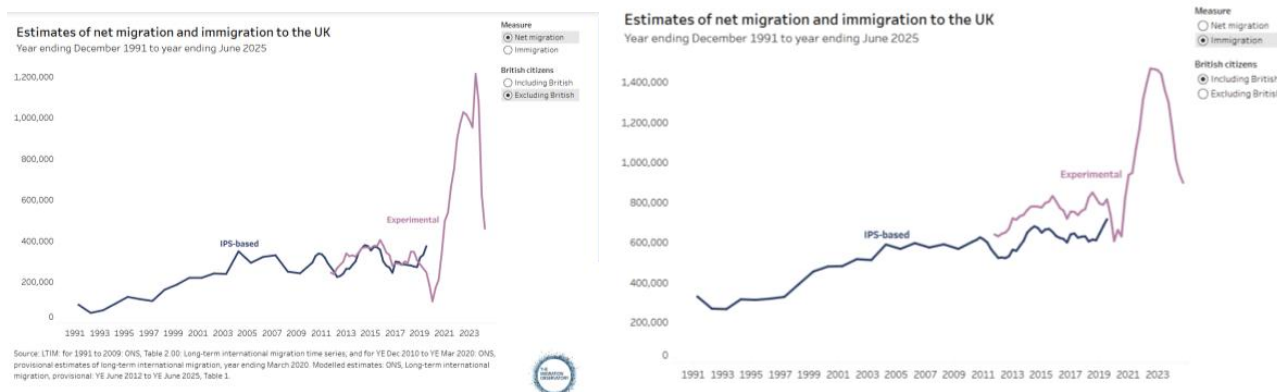

Рис. 6. Оцінки чистої міграції та імміграції до Великої Британії, 1991–07.2025 рр.

Джерело: [17]

споживачам дешевші товари та розширила можливості для британського бізнесу на світовій арені.

Оцінки гравітаційної моделі групи дослідників показують, що торгівля ЄС-15 у 2000 році була щонайменше на 71,6 % вищою, ніж якби торговельної угоди не було. Виходячи з нижньої межі оціненої еластичності Фейрера, ЄС мав позитивний вплив на ВВП на 12,7 %. Членство в ЄС збільшило торгівлю Великої Британії порівняно з контрфактуальним сценарієм на 33,0 % через 15 років. У 1988 році торгівля ЄС становила 51,4 % від загального обсягу, тому наслідком є те, що приєднання до ЄС збільшило торгівлю Великої Британії на 17,1 %. Враховуючи нижню межу оціненої еластичності Фейрера, це збільшило б ВВП Великої Британії на 8,6 % [20].

До 2019 року Велика Британія мала негативний загальний обсяг торгівлі, при цьому імпорт перевищував експорт. Торговельна ситуація покращилася у 2019–2020 роках, оскільки загальний експорт зріс, а загальний імпорт знизився, в результаті чого загальний обсяг торгівлі наблизився до нуля/до додатного значення. Починаючи з 2021 року, в період пандемії COVID-19 та після Brexit, загальний імпорт збільшився, а загальний експорт знизився, що призвело до торговельного дисбалансу (рис. 7).

Траєкторія торгівлі після Brexit. Вплив Brexit на торгівлю протягом перших двох років після виходу з ЄС ускладнювався глобальними подіями: спочатку пандемією, а потім різким зростанням цін на енергоносії. Це означає, що дані за 2023 рік, третій рік торгівлі після Brexit, є першою реальною можливістю побачити, що відбувається.

За даними Британської торгової палати, ЄС є найбільшим і найважливішим торговельним партнером Великої Британії у світі: на нього припадає 42 % експорту та 52 % імпорту Великої Британії. Частка ЄС у загальному обсязі торгівлі товарами Великої Британії, тобто сукупності імпорту та експорту товарів, істотно зросла з 46,2 % у 2021 році до 51,8 % у 2023 році та 52 % у 2024 році. У 2023 році частка Китаю у загальному обсязі торгівлі товарами Великої Британії зменшилася на 2,6 процентних пункти, що призвело до його відступу

з другого на третє місце в рейтингу, поступаючись США. У 2024 році частка Китаю в загальному обсязі торгівлі товарами Великої Британії продовжувала падати (7,8 %), тоді як частка США продовжувала зростати (12,3 %). Відрадіє той факт, що росія опустилася з сьомого місця (з часткою 1,9 % у загальному обсязі торгівлі Великої Британії) у 2021 році до 44-го (0,09 %) у 2023 році, зокрема через санкції. Як показано на рис. 9, хоча інші торговельні партнери Великої Британії зберегли свої позиції в 2023 році, Туреччина та Індія піднялися на п'яте та шосте місця відповідно.

Brexit трансформував торговельні відносини Великої Британії з її найбільшим торговельним партнером – ЄС. Митні перевірки, вимоги до правил походження та регуляторні розбіжності підвищили витрати та адміністративне навантаження для британських експортерів, зменшивши обсяги торгівлі. Сектори, що залежать від ринків ЄС, такі як виробництво, експорт продуктів харчування та трудомісткі сектори, постраждали сильніше. Тим часом країни ЄС підтримували безперебійну торговельну діяльність, що давало їм конкурентну перевагу. Повільне зростання продуктивності праці у Великій Британії, яке триває з часів фінансової кризи 2008 року, частково зумовлене цими проблемами. Структурні наслідки Brexit – торговельні тертя, зниження мобільності робочої сили та низький рівень інвестицій, погіршили цю проблему, через що Велика Британія відстає від ЄС у підвищенні продуктивності [23].

Що стосується торгівлі товарами, ЄС збільшив свій профіцит з Великою Британією зі 125,9 млрд євро у 2019 році до 155 млрд євро у 2023 році. Частка експорту товарів до Великої Британії в загальній частці експорту товарів зменшилася з 15% у 2019 році до 13% у 2023 році, тоді як частка імпорту Великої Британії до ЄС знизилася з 10% від загального імпорту товарів у 2019 році до 7,1% у 2023 році [24].

ЄС дещо збільшив свій профіцит торговельного сальдо з 44,74 млрд євро у 2019 році до 46 млрд євро у 2022 році, тоді як частка експорту до Великої Британії знизилася з 21% від загального експорту послуг

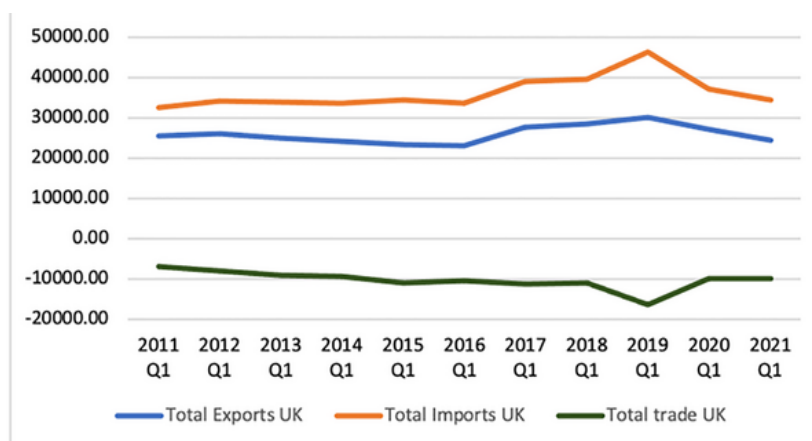

Рис. 7. Торговля Великої Британії, 2011–2021 рр.

Джерело: [21]

Figure 2 – Main EU-27 and UK global partners in terms of trade in goods (exports and imports)

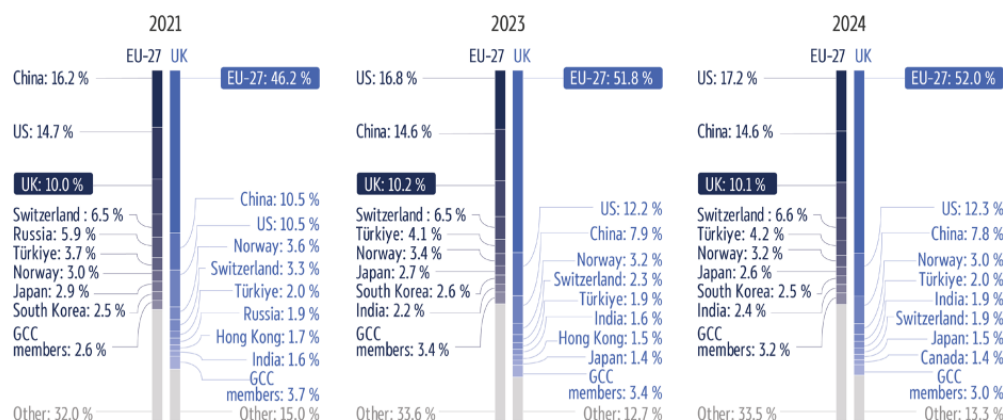

Рис. 8. Ключові торговельні партнери ЄС-27 та Великої Британії у сфері торгівлі товарами

Джерело: [22]

до 18,8% (частка імпорту послуг залишилася приблизно такою ж, близько 18%). З британського боку, на ЄС припадає понад половина загального обсягу торгівлі товарами та послугами Великої Британії (імпорту та експорту). Для Великої Британії частка експорту товарів до ЄС у відсотках від загального обсягу експорту товарів залишалася приблизно на тому ж рівні між 2019 і 2023 роками (близько 48,5%), тоді як частка імпорту товарів з ЄС зросла з 54,2% від загального обсягу імпорту товарів до 56% за той самий період. Щодо послуг Великої Британії, зміни були менш вираженими: частка експорту послуг до ЄС дещо зменшилася з 37,4% від загального обсягу експорту послуг у 2019 році до 36,2% у 2023 році. Частка імпорту послуг з ЄС також дещо зменшилася з 48,4% від загального обсягу імпорту послуг до 46% за той самий період [24].

Група дослідників, проаналізувавши дані ЄС про торгівлю з рештою світу прийшли до висновку, що Brexit зменшив торгівлю з Великою Британією до ЄС на 16% і торгівлю з ЄС до Великої Британії на 20% [25].

У жовтні 2025 року експорт Великої Британії становив 37,2 млрд фунтів стерлінгів, а імпорту – 64,4 млрд фунтів стерлінгів, що призвело до негативного торговельного сальдо у розмірі 27,2 млрд фунтів стерлінгів. Між жовтнем 2024 року та жовтнем 2025 року експорт Великої Британії збільшився на 2,67 млрд фунтів стерлінгів (7,73%), з 34,6 млрд фунтів стерлінгів до 37,2 млрд фунтів стерлінгів, тоді як імпорту зменшився на 209 млн фунтів стерлінгів (-0,32%) з 64,6 млрд фунтів стерлінгів до 64,4 млрд фунтів стерлінгів [26].

В даному випадку справедливо говорити, що Brexit спричинив економічні потрясіння та запровадив нові обмеження, зробивши сектори та регіони або більш вразливими, або більш стійкими. Використовуючи новий набір даних експортних потоків, науковці дослідили асиметричний вплив Brexit

на європейські регіони, аналізуючи зміни в регіональному експорті за різними товарними категоріями та розглядаючи різні сценарії, на які вплинули європейські торговельні угоди та нетарифні бар'єри з 2010 по 2026 рік. Результати дослідження показують, що, окрім Великої Британії, східноєвропейські регіони та регіони з високим індексом концентрації в товарах з низькою продуктивністю видаються більш вразливими до наслідків Brexit [27].

Слід зауважити, що запровадження тарифів і торговельних бар'єрів, які раніше не існували, мали значний вплив на бізнес [28]:

– Збільшення витрат та затримок – підприємства стикаються з вищими витратами та довшим часом очікування на імпорту та експорт товарів через нові митні кордони між Великою Британією та ЄС, що призводить до прикордонних перевірок та оформлення документації. Угода про торгівлю та співробітництво (ТСА) змусила підприємства досліджувати альтернативні логістичні рішення для оптимізації митних процесів та скорочення часу очікування.

– Збої в ланцюгах поставок – складність трансграничної торгівлі призвела до того, що підприємства переглядають, а іноді й реструктуризують свої ланцюги поставок для підтримки ефективності. Після Brexit деякі підприємства впроваджують більш локалізовані ланцюги поставок або диверсифікують свою базу постачальників, щоб підвищити стійкість до майбутніх збоїв, забезпечуючи стабільніший та надійніший потік товарів і послуг.

Згідно з глобальною торговельною базою даних, загальна вартість торгівлі між США та Великою Британією у 2024 році склала 149,2 млрд доларів. Згідно зі звітами про дані про імпорту США та експорт Великої Британії, вартість товарів, імпортованих США з Великою Британією у 2024 році, склала рекордні 69,26 млрд доларів, тоді як експорт США до Великої Британії досяг рекордного рівня в 79,94 млрд доларів. Торгівля між США та Великою

Британією продовжує зростати, оскільки експорт США до Великої Британії варіюється від технологій до сільськогосподарських товарів, тоді як експорт Великої Британії до США часто включає фармацевтичні препарати, транспортні засоби та послуги, що значною мірою сприяє загальному експорту Великої Британії до США [29].

На тлі глобальної тарифної напруженості США та Велика Британія досягли історичної торговельної угоди, оголосивши про вільну торгівлю в рамках «Угоди про економічне процвітання» 8 травня 2025 року. *Поступки США*: США погодилися знизити тариф на британські автомобілі з 27,5% до 10% для перших 100 тис. авто на рік та скасувати 25% тарифи на британську сталь і алюміній. Також анонсовано майбутні поступки для ключових галузей, зокрема аерокосмічної. *Поступки Великої Британії*: Велика Британія зменшить тарифні й нетарифні бар'єри для американських товарів, скасує тарифи на етанол, надасть пільги для сільськогосподарської та промислової продукції та поглибить співпрацю з США у сфері економіки й національної безпеки [30].

Експерти скептично ставляться до загального внеску торговельної угоди в економіку Великої Британії. S&P Global Ratings оцінює, що «мита США становитимуть прямий вплив на ВВП Великої Британії приблизно на 0,1 процентного пункту цього та наступного року», частково через зниження світового попиту. А інші торговельні угоди також навряд чи надто сильно стимулюватимуть експорт. Нещодавня угода уряду Великої Британії з ЄС про «перезавантаження» послабила деякі торговельні бар'єри, зокрема, для продуктів харчування та сільськогосподарства, але подальший прогрес, як очікується, буде повільним [31].

Важливо зазначити для того, щоб мінімізувати збої одразу після Brexit у 2020 році, Велика Британія включила тисячі законів ЄС до свого законодавства, що стало відомим як «збережене право ЄС». Згідно з останніми урядовими підрахунками, було збережено 6901 окремий законодавчий акт ЄС, що охоплює такі питання, як робочий час, рівна оплата праці, маркування харчових продуктів та екологічні стандарти [32].

У травні 2023 року Кемі Баденох, який на той час обіймав посаду міністра торгівлі, оголосив, що до кінця 2023 року буде скасовано лише 600 законів ЄС, а ще 500 законів про фінансові послуги мають бути скасовані пізніше. Більшість із них були відносно незрозумілими нормативними актами і багато з них були замінені або втратили актуальність. Усі інші законодавчі акти ЄС були збережені, хоча міністри залишили за собою повноваження змінювати їх у майбутньому.

За словами Джона Спрінгфорда, наукового співробітника лондонського аналітичного центру Центру європейських реформ, Brexit коштував державі 40 млрд фунтів стерлінгів (46,1 млрд євро) з 2019 року. «Парламент у 2019–2024 роках підвищив податки приблизно на 100 млрд фунтів стерлінгів, і якщо вважати 4% втрату продуктивності ОВР справжньою цифрою, то 40 млрд фунтів стерлінгів цього підвищення податків були необхідні через вихід з ЄС», – написав він у нещодавньому дослідженні [31].

Висновки. Резюмуючи вище викладене можна зробити висновок, що у **короткостроковій перспективі** поточний спад економічної активності у Великій Британії посилює бюджетні ризики для уряду, оскільки зменшення ділової активності призводить до скорочення податкових надходжень. Це формує очікування, що в другій половині року уряд буде змушений вдаватися до підвищення податкових ставок або інших фіскальних заходів для стабілізації державних фінансів. Такі кроки, своєю чергою, можуть додатково стримувати сукупний попит, інвестиції та темпи зростання ВВП.

У **довгостроковій перспективі** більшість експертів сходяться на думці, що економічне зростання Великої Британії залишатиметься нижчим, ніж у сценарії збереження членства в ЄС. Причиною цього є глибокі структурні зміни, пов'язані з втратою повного доступу до єдиного ринку ЄС. Вони проявляються у скороченні трудових ресурсів через зниження міграції, ослабленні інвестиційної привабливості країни, а також у зменшенні обсягів торгівлі та інтеграції в європейські ланцюги створення вартості. Сукупно ці фактори обмежують потенціал продуктивності та довгострокового економічного зростання.

Список використаних джерел:

1. Fernandes A. P., Winters L. A. Exporters and shocks: The impact of the Brexit vote shock on bilateral exports to the UK. *Journal of International Economics*. 2021. Vol. 131. Article 103489. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.jinteco.2021.103489>
2. Buigut S., Kapar B. How Did Brexit Impact UK Trading at the Country Level? Evidence from Real Data. *The International Trade Journal*. 2025. DOI: <https://doi.org/10.1080/08853908.2025.2463375>
3. Eurostat. Share of Member States in EU GDP. Eurostat News. 2017. URL: <https://ec.europa.eu/eurostat/web/products-eurostat-news/-/DDN-20170410-1>
4. Crafts N. EU Membership: A Cost-Benefit Analysis for the UK. *Annales des Mines - Réalités industrielles*. 2021. No. 1 (Février). P. 5–8. DOI: <https://doi.org/10.3917/rindu1.211.0005>
5. Mitchell I., Hughes S. The UK's Fiscal Contribution to the EU Budget and its International Element. Center for Global Development (CGD Note). 2020. URL: <https://www.cgdev.org/publication/uks-fiscal-contribution-eu-budget-and-its-international-element>
6. Minford P., Mahambare V., Nowell E. Should Britain Leave the EU? An Economic Analysis of a Troubled Relationship. Cheltenham : Edward Elgar Publishing Ltd. in association with the Institute of Economic Affairs. 2005. 254 p.

7. Brexit: what the European Union loses. Statista. 2020. URL: https://www.statista.com/chart/20677/brexit-what-the-eu-loses/?srsltid=AfmBOoqmj3zxmftf5_bCOJ6zKeQ2QNSB6YPCSS8bP4OaookBKS4FrRda
8. Brexit: the financial settlement – in detail (Briefing Paper No. 8039). House of Commons Library. 2020. URL: <https://commonslibrary.parliament.uk/research-briefings/CBP-8039/>
9. European Union Finances Statement 2024: Statement on the implementation of the Withdrawal Agreement. HM Treasury (UK Government). 2025. URL: <https://www.gov.uk/government/statistics/european-union-finances-statement-2024-statement-on-the-implementation-of-the-withdrawal-agreement/european-union-finances-statement-2024-statement-on-the-implementation-of-the-withdrawal-agreement-html>
10. Gross domestic product per capita in the United Kingdom from 1955 to 2024. Statista. 2025. URL: <https://www.statista.com/statistics/970672/gdp-per-capita-in-the-uk/>
11. Gross domestic product (GDP) growth rate in the United Kingdom. Statista. 2025. URL: <https://www.statista.com/statistics/263613/gross-domestic-product-gdp-growth-rate-in-the-united-kingdom/?srsltid=AfmBOoF4ntvTT-hX-3sIEb4j4TDZjuLEGF2ndJufw5LKNL7J1CVbSuN>
12. Bloom N., Bunn P., Mizen P., Smietanka P., Thwaites G. The Economic Impact of Brexit. NBER Working Paper No. 34459. 2025. DOI: 10.3386/w34459. URL: <https://www.nber.org/papers/w34459>
13. Abu Summaqa Y. UK macro data suggests sterling may struggle through early 2026. Equiti Breaking Data. 2026. URL: <https://www.equiti.com/jo-en/news/breaking-data/uk-macro-data-suggests-sterling-may-struggle-through-early-2026/>
14. Migration Observatory. Pulling power: Why are EU citizens migrating to the UK? (Pre-referendum). Commentary. Oxford: COMPAS, University of Oxford, 2016. URL: <https://migrationobservatory.ox.ac.uk/resources/commentaries/pulling-power-eu-citizens-migrating-uk/>
15. Migration Statistics Quarterly Report: August 2020. Office for National Statistics. 2020. URL: <https://www.ons.gov.uk/peoplepopulationandcommunity/populationandmigration/internationalmigration/bulletins/migrationstatisticsquarterlyreport/august2020#main-points>
16. Employment in the UK: August 2020. Office for National Statistics. 2020. URL: <https://www.ons.gov.uk/employmentandlabourmarket/peopleinwork/employmentandemployeetypes/bulletins/employmentintheuk/august2020>
17. Sumption M. Net migration to the UK. Briefing. Oxford: Migration Observatory, COMPAS, University of Oxford. 2025. URL: <https://migrationobservatory.ox.ac.uk/resources/briefings/long-term-international-migration-flows-to-and-from-the-uk/>
18. Long-term international migration, provisional: year ending June 2024. Office for National Statistics. 2024. URL: <https://www.ons.gov.uk/peoplepopulationandcommunity/populationandmigration/internationalmigration/bulletins/longterminternationalmigrationprovisional/yearendingjune2024>
19. National population projections: 2022-based. Office for National Statistics. 2025. URL: <https://www.ons.gov.uk/peoplepopulationandcommunity/populationandmigration/populationprojections/bulletins/nationalpopulationprojections/2022based>
20. Baier S. L., Bergstrand J. H., Egger P., McLaughlin P. A. Do Economic Integration Agreements Actually Work? Issues in Understanding the Causes and Consequences of the Growth of Regionalism. *The World Economy*. 2008. Vol. 31, No. 4. P. 461–497.
21. Gupta R., Hasan M. M., Islam S. Z., Yasmin T., Uddin J. Evaluating the Brexit and COVID-19's influence on the UK economy: A data analysis. *PLOS ONE*. 2023. Vol. 18, No. 6. Article e0287342. DOI: <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0287342>
22. EU-UK trade flows: continuities, changes and trends. *European Parliament (European Parliamentary Research Service Briefing)*. 2025. URL: https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2025/765767/EPRS_BRI%282025%29765767_EN.pdf
23. Low H., Caswell B. Five Years On: The Economic Impact of Brexit. *National Institute of Economic and Social Research (NIESR) (blog)*. 2025. URL: <https://niesr.ac.uk/blog/five-years-economic-impact-brexit>
24. European Parliamentary Research Service *EU-UK trade*. 2024. URL: <https://epthinktank.eu/2024/12/18/eu-uk-relations-towards-a-stronger-partnership-in-uneasy-times/eu-uk-trade/>
25. Kren J., Lawless M. How has Brexit changed EU-UK trade flows? *The Economic and Social Research Institute (ESRI) Working Paper* No. 735. 2022. URL: <https://www.econstor.eu/bitstream/10419/272962/1/1822267129.pdf>
26. United Kingdom (GBR) profile. The Observatory of Economic Complexity (OEC). 2025. URL: <https://oec.world/en/profile/country/gbr>
27. Tsiapa M., Kallioras D., Manetos P., Pérez-Balsalobre S. Brexit's ripple effect: transformations in European interregional trade. *Regional Studies*. 2025. Vol. 59, No. 1 (2025). DOI: 10.1080/00343404.2025.2518279. URL: <https://www.semanticscholar.org/paper/4ad2ec10cd041405ac92a0bb11a57edc165d0335>
28. Brexit's long-term impact on UK and EU businesses. *Open A European Company (blog)*. 2025. URL: <https://www.openaeuropeancompany.com/blog/brexits-long-term-impact-on-uk-and-eu-businesses/>
29. US-UK Trade Deal 2025: What this FTA means for global trade. *USImportData (blog)*. 2025. URL: <https://www.usimportdata.com/blogs/us-uk-trade-deal-2025-fta-explained>
30. Implementing the General Terms of the United States of America-United Kingdom Economic Prosperity Deal. *The White House (Presidential Actions)*. 2025. URL: <https://www.whitehouse.gov/presidential-actions/2025/06/implementing-the-general-terms-of-the-united-states-of-america-united-kingdom-economic-prosperity-deal/>

31. Katanich D. The UK's weak economic growth and Brexit: Is the worst over? *Euronews Business*. 2025. URL: <https://www.euronews.com/business/2025/07/25/why-is-the-uk-struggling-with-its-gdp-growth-and-is-brexit-to-blame>
32. Retained EU Law dashboard. UK Department for Business and Trade. 2025. URL: <https://reul.businessandtrade.gov.uk/dashboard>

References:

1. Fernandes A. P., Winters L. A. (2021). Exporters and shocks: The impact of the Brexit vote shock on bilateral exports to the UK. *Journal of International Economics*. Vol. 131. Article 103489. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.jinteco.2021.103489>
2. Buigut S., Kapar B. (2025). How Did Brexit Impact UK Trading at the Country Level? Evidence from Real Data. *The International Trade Journal*. 2025. DOI: <https://doi.org/10.1080/08853908.2025.2463375>
3. Eurostat. (2017). Share of Member States in EU GDP. Eurostat News. Available at: <https://ec.europa.eu/eurostat/web/products-eurostat-news/-/DDN-20170410-1>
4. Crafts N. (2021). EU Membership: A Cost-Benefit Analysis for the UK. *Annales des Mines – Réalités industrielles*. No. 1 (Février). pp. 5–8. DOI: <https://doi.org/10.3917/rindu1.211.0005>
5. Mitchell I., Hughes S. (2020). The UK's Fiscal Contribution to the EU Budget and its International Element. Center for Global Development (CGD Note). Available at: <https://www.cgdev.org/publication/uks-fiscal-contribution-eu-budget-and-its-international-element>
6. Minford P., Mahabare V., Nowell E. (2005). Should Britain Leave the EU? An Economic Analysis of a Troubled Relationship. Cheltenham : Edward Elgar Publishing Ltd. in association with the Institute of Economic Affairs. 254 p.
7. Brexit: what the European Union loses. (2020). Statista. Available at: https://www.statista.com/chart/20677/brexit-what-the-eu-loses/?srsltid=AfmBOoqmj3zxmftf5_bCOJ6zKeQ2QNSB6YPCs8bP4OaookBKS4FrRda
8. Brexit: the financial settlement – in detail (Briefing Paper No. 8039). (2020). House of Commons Library. Available at: <https://commonslibrary.parliament.uk/research-briefings/CBP-8039/>
9. European Union Finances Statement 2024: Statement on the implementation of the Withdrawal Agreement. (2025). HM Treasury (UK Government). Available at: <https://www.gov.uk/government/statistics/european-union-finances-statement-2024-statement-on-the-implementation-of-the-withdrawal-agreement/european-union-finances-statement-2024-statement-on-the-implementation-of-the-withdrawal-agreement-html>
10. Gross domestic product per capita in the United Kingdom from 1955 to 2024. (2025). Statista. Available at: <https://www.statista.com/statistics/970672/gdp-per-capita-in-the-uk/>
11. Gross domestic product (GDP) growth rate in the United Kingdom. (2025). Statista. Available at: <https://www.statista.com/statistics/263613/gross-domestic-product-gdp-growth-rate-in-the-united-kingdom/?srsltid=AfmBOoF4ntvTT-hX-3sIEb4j4TDZjuLEGF2ndJufw5LKNL7J1CVbSuN>
12. Bloom N., Bunn P., Mizen P., Smietanka P., Thwaites G. (2025). The Economic Impact of Brexit. NBER Working Paper No. 34459. DOI: 10.3386/w34459. Available at: <https://www.nber.org/papers/w34459>
13. Abu Summaq Y. (2026). UK macro data suggests sterling may struggle through early 2026. Equiti Breaking Data. Available at: <https://www.equiti.com/jo-en/news/breaking-data/uk-macro-data-suggests-sterling-may-struggle-through-early-2026/>
14. Migration Observatory. (2016). Pulling power: Why are EU citizens migrating to the UK? (Pre-referendum). Commentary. Oxford : COMPAS, University of Oxford. Available at: <https://migrationobservatory.ox.ac.uk/resources/commentaries/pulling-power-eu-citizens-migrating-uk/>
15. Migration Statistics Quarterly Report: August 2020. (2020). Office for National Statistics. Available at: <https://www.ons.gov.uk/peoplepopulationandcommunity/populationandmigration/internationalmigration/bulletins/migrationstatisticsquarterlyreport/august2020#main-points>
16. Employment in the UK: August 2020. (2020). Office for National Statistics. Available at: <https://www.ons.gov.uk/employmentandlabourmarket/peopleinwork/employmentandemployeetypes/bulletins/employmentintheuk/august2020>
17. Sumption M. (2025). Net migration to the UK. Briefing. Oxford: Migration Observatory, COMPAS, University of Oxford. Available at: <https://migrationobservatory.ox.ac.uk/resources/briefings/long-term-international-migration-flows-to-and-from-the-uk/>
18. Long-term international migration, provisional: year ending June 2024. (2024). Office for National Statistics. Available at: <https://www.ons.gov.uk/peoplepopulationandcommunity/populationandmigration/internationalmigration/bulletins/longterminternationalmigrationprovisional/yearendingjune2024>
19. National population projections: 2022-based. (2025). Office for National Statistics. Available at: <https://www.ons.gov.uk/peoplepopulationandcommunity/populationandmigration/populationprojections/bulletins/nationalpopulationprojections/2022based>
20. Baier S. L., Bergstrand J. H., Egger P., McLaughlin P. A. (2008). Do Economic Integration Agreements Actually Work? Issues in Understanding the Causes and Consequences of the Growth of Regionalism. *The World Economy*. Vol. 31, No. 4. pp. 461–497.
21. Gupta R., Hasan M. M., Islam S. Z., Yasmin T., Uddin J. (2023). Evaluating the Brexit and COVID-19's influence on the UK economy: A data analysis. *PLOS ONE*. Vol. 18, No. 6. Article e0287342. DOI: <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0287342>

22. EU-UK trade flows: continuities, changes and trends. (2025). *European Parliament (European Parliamentary Research Service Briefing)*. Available at: https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2025/765767/EPRS_BRI%282025%29765767_EN.pdf
23. Low H., Caswell B. (2025). Five Years On: The Economic Impact of Brexit. *National Institute of Economic and Social Research (NIESR) (blog)*. Available at: <https://niesr.ac.uk/blog/five-years-economic-impact-brexit>
24. /European Parliamentary Research Service *EU-UK trade*. (2024). Available at: <https://epthinktank.eu/2024/12/18/eu-uk-relations-towards-a-stronger-partnership-in-uneasy-times/eu-uk-trade/>
25. Kren J., Lawless M. (2022). How has Brexit changed EU-UK trade flows? *The Economic and Social Research Institute (ESRI) Working Paper No. 735*. Available at: <https://www.econstor.eu/bitstream/10419/272962/1/1822267129.pdf>
26. United Kingdom (GBR) profile. (2025). The Observatory of Economic Complexity (OEC). Available at: <https://oec.world/en/profile/country/gbr>
27. Tsiapa M., Kallioras D., Manetos P., Pérez-Balsalobre S. (2025). Brexit's ripple effect: transformations in European interregional trade. *Regional Studies*. Vol. 59, No. 1 (2025). DOI: 10.1080/00343404.2025.2518279. Available at: <https://www.semanticscholar.org/paper/4ad2ec10cd041405ac92a0bb11a57edc165d0335>
28. Brexit's long-term impact on UK and EU businesses. (2025). *Open A European Company (blog)*. Available at: <https://www.openauropeancompany.com/blog/brexit-long-term-impact-on-uk-and-eu-businesses/>
29. US UK Trade Deal 2025: What this FTA means for global trade. (2025). *USImportData (blog)*. Available at: <https://www.usimportdata.com/blogs/us-uk-trade-deal-2025-fta-explained>
30. Implementing the General Terms of the United States of America United Kingdom Economic Prosperity Deal. (2025). *The White House (Presidential Actions)*. Available at: <https://www.whitehouse.gov/presidential-actions/2025/06/implementing-the-general-terms-of-the-united-states-of-america-united-kingdom-economic-prosperity-deal/>
31. Katanich D. (2025). The UK's weak economic growth and Brexit: Is the worst over? *Euronews Business*. Available at: <https://www.euronews.com/business/2025/07/25/why-is-the-uk-struggling-with-its-gdp-growth-and-is-brexit-to-blame>
32. Retained EU Law dashboard. (2025). UK Department for Business and Trade. Available at: <https://reul.businessandtrade.gov.uk/dashboard>

STRUCTURAL TRANSFORMATION OF THE UK ECONOMY AS A RESULT OF BREXIT: A COMPARATIVE ANALYSIS

Summary. The article examines the structural transformation of the UK economy as a result of Brexit based on a comparative analysis of the periods before and after leaving the EU. The key economic prerequisites for Brexit are considered, including criticism of the UK's financial contributions to the EU budget as the second largest economy of the union, arguments regarding the EU's protectionist policies in agriculture, industry and services trade, which created an imbalance for the service-oriented British economy. Four main channels of Brexit's impact on the national economy have been identified: sustained growth of economic uncertainty with negative effects on investment activity, significant decline in international investors' confidence in British bonds, substantial increase in financing costs for British enterprises, and cardinal transformation of trade flows between the UK and the EU. Sectoral and regional disparities in adaptation to post-Brexit realities have been identified, with the greatest vulnerability found in Eastern European regions and territories with high concentration of low-productivity industries. Changes in migration patterns have been determined, with a shift from EU citizens, who previously constituted the majority of net migration, to non-EU citizens, predominantly in healthcare, social care and higher education sectors. A significant reduction in trade flows with the EU has been noted due to the introduction of customs checks, rules of origin requirements and regulatory divergences against the background of forming new trade partnerships, particularly the historic agreement with the USA. The transformation of the legislative framework through the retention of thousands of EU laws in national legislation and their gradual repeal or adaptation has been examined. Fiscal consequences for the state budget through reduced tax revenues and the need for compensatory rate increases have been analyzed. The conclusion has been drawn about the limitation of long-term economic growth potential due to the loss of full access to the EU single market, reduction of labor resources, weakening of investment attractiveness and structural deformations in productivity, creating persistent barriers to convergence with European economic development indicators.

Keywords: United Kingdom, Brexit, EU, USA, gross domestic product, exports, imports, investments, migration, trading partners, legislative framework, globalization, fragmentation.

Дата надходження статті: 30.01.2026

Дата прийняття статті: 19.02.2026

Дата публікації статті: 09.03.2026